

Generalklausulen mot skatteflykt

Av docent Sture Bergström

Inledning

Lagen mot skatteflykt har utförligt presenterats av Bækkevold i SN 1981 s 18 ff. Mitt syfte med denna artikel är att peka på några problem med den nya lagen och hur de skall kunna lösas i framtiden. Generalklausulen består framförallt av följande rekvisit.

1. Skatteflyktsförfarandet skall utgöra en *omväg* i förhållande till ett normalt, ekonomiskt likvärdigt handlingsalternativ. Man skall därvid bortse från de skatteförmåner, som den skattskyldige uppnår.

2—3. En icke oväsentlig skatteförmån skall vara det avgörande skälet för transaktionerna.

4. Förfarandet skall klart strida mot *lagstiftningens grunder*.

Om dessa rekvisit är uppfyllda, skall den skattskyldige beskattas, som om han valt det normala handlingsalternativet. Leder detta till oskäligt resultat, kan taxeringen bestämmas till skäligt belopp.

Förfarandet skall vara en omväg

Det första rekvisitet förutsätter, att skatteflyktsförfarandet är en omväg i förhållande till ett i stort sett ekonomiskt likvärdigt handlingsalternativ. (Prop 1980/81:17 s 24.) Frågan är då om det normala förfarandet kan vara att inte göra någonting alls. (Jfr här Bækkevold SN 1981 s 23.)

I departementsförslaget (Ds B 1978:6) hade man uttrycket ”närmast till hands liggande rättshandling” i stället för ”förfarande”. (Se prop 1980/81:17 s 45.) Man måste i princip göra någonting aktivt för att det skall vara fråga om en rättshandling. Men även i motiveringen till departementsförslaget tycks man ha utgått ifrån, att det normala förfarandet skall vara en aktiv handling. Man betonade, att deras skatteflyktsklausul, till skillnad från expertgruppens förslag (SOU 1975:77), endast var avsedd att träffa s k egentliga skatteflyktstransaktioner, som beskrevs på följande sätt:

”Kännetecknande för dessa är att en person som vill uppnå visst ekonomiskt resultat väljer ett förfarande, som från kommersiella och andra inte skattemässiga synpunkter framstår som en onödig omväg, och därigenom undviker de beskattningsregler som skulle bli tillämpliga om han i stället hade valt ett närmare till hands liggande förfarande.” (Prop 1980/81:17 s 115).

Man betonade vidare, att vissa generellt svårbeskrivna skatteflyktsförfaranden föll utanför regeln. Exempel på detta var, att de skattskyldiga utnyttjar avdragsregler, att det föreligger tekniska ofullkomligheter i lagstiftningen, och att de skattskyldiga gör andra rättshandlingar, "som är direkt eller utslutande inriktade på att nedbringa skatten". (Prop 1980/81:17 s 118.) I det förslag, som remitterades till lagrådet, har man dock bytt ut uttrycket "rättshandling" mot "förfarande". Detta berodde på, att man upptäckt, att det normala förfarandet även kunde bestå av flera rättshandlingar.¹

I lagrådet påpekade Hamdahl och Höglund, att lagtexten gav intryck av, att den skattskyldige syftat till ett visst ekonomiskt resultat och av skatteskal valt en omväg i stället för det närmast till hands liggande förfarandet. De menade, att det ofta var så att den önskade skattevinsten ensam betingat tillvägagångssättet och att det ekonomiska resultat, som följt (bortsett från skattevinsten) var något som han fått på köpet (Prop 1980/81:17 s 188). Departementschefen justerade med anledning av detta lagtexten på det sätt, som ledamöterna föreslog, så att det framgick klarare, att klausulen kunde tillämpas även i dessa situationer. (Prop 1980/81:17 s 198 f.) Förarbetena pekar på, att det närmast till hands liggande förfarandet inte kan vara att inte göra någonting alls, utan att det skall vara fråga om en aktiv handling. Detta är också den naturligaste språkliga innebörden av uttrycket.

Baekkevold anser, att man kan tillämpa lagen på transaktioner, som inte medför några bestående ekonomiska rättsverkningar, dvs när det ligger närmast till hands att inte göra någonting alls, under förutsättning att någon viss skattebestämmelse har kringgåts. (Baekkevold SN 1981 s 23.) Enligt min mening är det en vågad språklig tolkning av uttrycket förfarande, som inte har något stöd i förarbetena. Den situation, som Baekkevold diskuterar, förelåg i målet RÅ 1978 1:25.

S (och honom närstående aktieklubbar) hade avsiktligt framkallat realisationsförluster, genom att sälja aktier till av S, enbart för detta ändamål, bildade kommanditbolag. Förlusterna kvittades sedan mot realisationsvinster som uppkommit under året. I de fall, där aktierna överläts till kommanditbolagen, men sedan inte såldes vidare, medgavs avdrag. Avdragen medgavs dock inte, när S och honom närstående subjekt genom försäljningar och återköp framkallat realisationsförluster och samtliga inblandade ägde lika många aktier av samma slag, men inte samma aktier, före som efter transaktionerna.

Det finns åtminstone två tänkbara alternativa handlingssätt. Antingen kan man sälja och köpa tillbaka aktierna över börsen, eller så kan man låta bli att sälja aktierna. Om man väljer detta förstnämnda alternativet, har en verklig realisationsförlust uppstått och avdrag skall därför medges. I det senare fallet skall avdrag vägras, men enligt min mening är det krystat att anse att omvägsrekvisitet är uppfyllt, om det normala handlingsalternativet är att inte göra någonting alls.

Baekkevold betonar som sagt, att skatteflyktsklausulen endast kan tilläm-

pas, om en skattebestämmelse har kringgåts. I RÅ 1978 1:25 har den skattskyldige inte kringgått någon skattebestämmelse utan snarare utnyttjat en avdragsbestämmelse i strid mot dess syfte. Enligt Bækkevolds uppfattning skulle därför skatteflyktlagen inte kunna tillämpas i denna situation. Som Walberg påpekat, förutsätter emellertid definitionen på kringgående i lagen endast, att den skattskyldige har tagit en omväg i förhållande till ett normalt förfarande. Man behöver m a o inte kringgå någon skattebestämmelse, utan om man accepterar att det normala förfarandet är att inte göra någonting alls och övriga rekvisit är uppfyllda, så kan lagen tillämpas i det aktuella fallet. Det är föga tillfredställande ur språklig synpunkt, att en skattebestämmelse skall anses ha kringgåts, när man är klart medveten, om att det inte finns någon skattebestämmelse, som varit föremål för kringgående. (Se Walbergs artikel i detta nummer).

Det är inte ovanligt, att det ligger närmast till hands att inte göra någonting alls. Jag skall illustrera detta med ytterligare ett exempel, som är hämtat från praxis.

I RÅ 1977 ref 66 hade ett dödsbo genom delskifte skiftat ut reverser för att undvika att handelsbolagsreglerna i 53 § 3 mom KL blev tillämpliga. Enligt dessa regler beskattas delägarna och inte längre dödsboet för dödsboets inkomster och förmögenhet, om dödsboet viss tid efter dödsfallet har en skattepliktig förmögenhet som överstiger 100.000 kr eller en statligt taxerad inkomst överstigande 10.000 kr. Genom reversskiftet undvek man att delägarna, som hade en sämre skattesituation än dödsboet, beskattades för dödsboets inkomster och förmögenhet. RR:s majoritet (tre ledamöter) ansåg, att handelsbolagsreglerna inte var tillämpliga.

Det finns flera tänkbara handlingsalternativ. Man kan skifta boet helt, men detta leder inte till samma ekonomiska resultat (om man bortser från skattekonsekvenserna) som att skifta ut reverser och behålla boet oskiftat i övrigt. Man kan också tänka sig att göra ett delskifte och skifta ut konkreta tillgångar motsvarande reversbeloppen, men även detta alternativ leder till en delvis anorlunda rättslig och ekonomisk situation för dödsboet och delägarna. Det bör vidare betonas, att väljer man att betrakta detta förfarande som det normala, så skall de skattskyldiga beskattas, såsom om dödsboets tillgångar inte överstiger 100.000 kr. Handelsbolagsreglerna är då m a o inte tillämpliga. Enlig min mening är möjligen det *mest* normala handlingsalternativet, som dessutom medför i stort sett samma ekonomiska resultat (bortsett från skattekonsekvenserna), att behålla dödsboet helt oskiftat, dvs att inte göra någonting alls. De skattskyldiga har då visserligen kringgått reglerna i 53 § 3 mom KL, men logiskt sett verkar det något underligt att man skulle kunna ta en omväg runt ett icke existerande förfarande. Även detta exempel pekar på, att det normala förfarandet bör vara en aktiv handling.

Ett annat problem med omvägsrekvisitet är, att uttrycket omväg, språkligt sett, förutsätter, att den skattskyldige åtminstone genomfört fler transaktioner än han normalt borde ha gjort. (Jfr prop 1980/81:17 s 188 f och s 198).

Om skatteflyktsförfarandet består av endast ett led, tycks det m a o vara svårt att se detta som en omväg. (Jfr prop 1980/81: 17 s 188 f). Ytterligare ett problem i sammanhanget är, att det normala förfarandet skall medföra i stort sett likartat ekonomiskt resultat, bortsett från skatteförmånerna, som skatteflyktstransaktionerna. Det förekommer dock, att skattskyldiga väljer ett avsevärt sämre ekonomiskt alternativ än det normala p g a att skattevinster är högst betydande. I denna situation tycks det saknas ett ekonomiskt likvärdigt förfarande att jämföra med. Det föreligger en stor risk, för att en hel del konstlade skatteflyktstransaktioner kommer att lyckas även i framtiden p g a att det första rekvisitet fått en mindre lyckad utformning.²

Skatteförmånen — avgörande skälet

Det tredje rekvisitet är uppfyllt, om den skattskyldige inte skulle ha vidtagit transaktionerna, om skatteförmånen uteblivit. (Se prop 1980/81:17 s 29). Detta rekvisit tycks vara relativt effektivt. Denna konstruktion är bättre än tidigare förslag, enligt vilka klausulen riskerade att bli verkningslös. (Jfr prop 1980/81:17 s 29).

Strida mot lagstiftningens grunder

Departementschefen betonade, att det är viktigt att kräva, att ett vidtaget förfarande klart skall strida mot lagstiftningens grunder. Annars skulle förfaranden, som med lagstiftarens goda minne mera bedömts efter sin formella än sin verkliga innebörd i domstolarna, kunna träffas av skatteflyktslagen. (Prop 1980/81:17 s 197). Depchefen uttalade vidare att skatteförmåner, som uppkommit p g a lagstiftningens bristande tekniska utformning, fick man råda bot på genom lagstiftning. (Prop 1980/81:17 s 16 f.) Det kan uppstå problem, när man skall försöka klarlägga lagstiftningens grunder. Det saknas oftast uttalanden, som kan tänkas ge ledning för hur en konkret skatteflyktstransaktion skall bedömas. (Se t ex prop 1980/81:17 s 26.) Depchefen uttalade följande i denna fråga:

”Bedömningen måste här som i andra sammanhang göras med hänsyn till reglernas allmänna uppbyggnad och med beaktande av deras ändamål såsom det har kommit till uttryck i lagtexten och sådana förarbeten som utgör allmänt vedertagna rättskällor. Som har anförts i remissprotokollet måste oklarhet beträffande lagstiftningens grunder gå ut över den fiskala sidan. För att markera detta föreslår jag att det anges i lagtexten att förfarandet klart skall strida mot grunderna för en skattebestämmelse för att klausulen skall få tillämpas.” (Prop 1980/81:17 s 197 f.)

Det har påpekats i olika sammanhang, att det kommer att bli svårt att uttröna lagstiftningens grunder på ett acceptabelt sätt. (Se t ex Hessers och Hesslers yttrande över lagrådsremissen, prop 1980/81:17 s 181 f.) Skatteförarbetena är emellanåt relativt intetsägande och kortfattade. Detta rekvisit lappar delvis över ”omvägsrekvisitet”. Man skall ju pröva, om lagstiftaren kan antas

ha accepterat den skattskyldiges förfarande, om han fått det sig förelagt, dvs man skall ta reda på den s k hypotetiska subjektiva lagstiftarviljan. Ett lätt sätt att ta reda på lagstiftningens grunder, är att förutsätta, att lagstiftaren inte accepterar konstlade förfaranden, ”omvägar”, i syfte att kringgå skatte-reglerna.

Om ”omvägsrekvisitet” är uppfyllt, skulle då förfarandet normalt strida mot lagstiftningens grunder. Det föreligger dock en skillnad i så måtto, att en ”omväg” inte strider mot lagstiftarens intentioner enligt fjärde rekvisitet, om lagstiftningen är tekniskt ofullkomlig, eller om förfarandet tyst eller uttryckligen accepterats av lagstiftaren. (Se prop 1980/81:17 s 16 f och s 197). Det föreligger en viss risk för att undersökningen av vad som är lagstiftningens grunder endast blir en kontroll av, om förfarandet kan anses acceptabelt pga dessa skäl eller ej.

Genomsynsprincipen

Skatteflyktsklausulen bygger på en ”genomsyn” av de vidtagna transaktionerna. Av rättssäkerhetsskäl har man varit angelägen om att ge regeln en snävare innebörd än expertgruppen ursprungligen föreslog. Men frågan är om inte framför allt rekvisitet (omvägsrekvisitet) och möjligen rekvisit fyra (lagstiftningens grunder) måste ses över vid en framtida revision i samband med att försöksperioden på fem år går ut.

I lagrådet föreslog Hesser och Hessler att en ”genomsynsregel” borde övervägas, som inte hade samma begränsningar, som den gällande generalklausulen har. Hesser och Hesslers förslag har följande lydelse:

”Vid bestämmande av taxering skall åtgärd av betydelse vid taxeringen bedömas efter vad som framstår som dess verkliga innebörd, med bortseende från avtal, förfaranden eller andra anordningar, som skäligen får antas huvudsakligen ha syftat till att av skattemässiga skäl dölja åtgärdens verkliga innebörd.

Bedömningen skall ske under beaktande av samtliga omständigheter. Har den skattskyldige av skattemässiga skäl anordnat ett förfarande, som innefattar flera formellt skilda rättshandlingar, skall hänsyn tas till det samband som i verkligheten föreligger mellan rättshandlingarna.” (Prop 1980/81:178 s 184).

Den ”genomsynsprincip”, som Hesser och Hessler föreslog, förekommer i civilrättslig praxis. Man har i praxis brutit igenom de använda rättsformerna och låtit de verkliga intressenterna bakom ett aktiebolag stå för bolagets förpliktelser. Detta har motiverats med att bolaget varit ett verkställighetsorgan för intressenterna och icke utövat någon självständig verksamhet. (Se NJA 1947 s 647 och 1975 s 45.) Av betydelse var bl a, att aktieägarna inte tillskjutit tillräckligt med kapital för att utöva den aktuella verksamheten. Man har även sett igenom kringgåendetransaktioner, som bestått av flera var för sig korrekta rättshandlingar, när dessa stått i ett sådant samband med varandra,

att de bör ses som en transaktion. (Se t ex NJA 1955 s 449 och NJA 1966 s 66.)

Detta sätt att resonera är inte främmande för skattedomstolarna, även om det framför allt kommit till användning, när det gällt att bedöma enstaka rättshandlingar och inte mera komplicerade förfaranden. (Jfr SOU 1975:77 s 55, prop 1980/81:17 s 182 f. Se dock t ex RÅ 1962 ref 2.) Det är dock inte ovanligt, att skiljaktiga ledamöter i RR velat underkänna skatteflyktsförfaranden med stöd av ”genomsynsprincipen”.

Minoriteten i plenimålet RÅ 1953 ref 10, Nordbäcksmålet, ville se igenom en serie av transaktioner och behandla dessa som en transaktion. Intressant är vidare, att minoriteten (två ledamöter) i det ovan refererade målet RÅ 1978 1:25, ansåg att kommanditbolagen, som bildats enbart för att möjliggöra aktieförsäljningarna, hade tillförts ett, i förhållande till värdet av de köpta aktierna, obetydlig eget kapital. (Ett bolag hade köpt aktier för 2.500.000 kr och därav tvingats ikläda sig skulder till köparna på 2.499.095 kr.) Den skattskyldige kunde därför inte ansetts ha avsett att avhända sig berörda aktier och avdrag för realisationsförluster borde därför helt ha vägrats honom, även när kommanditbolagen inte sålt de överlåtna aktierna vidare. (Se även regeringsrådet Hamdahls skiljaktiga mening i RÅ 1977 ref 66).

Det är troligt att en genomsynsprincip skulle kunna användas mot de skatteflyktsförfaranden, som förelåg i RÅ 1978 1:25 och RÅ 1977 ref 66. Departementschefen menade dock, att det måste bli problematiskt att tillämpa rekvisitet ”verklig innebörd”, och att det var risk för att tillämpningen av en sådan regel begränsas till felaktigt betecknade rättshandlingar o dyl. Frågan är om inte dessa farhågor är något överdrivna. Men regeln bör givetvis utformas med noggrannhet och skall närmast ses som en tolkningsregel av samma typ som den gällande skatteflyktsklausulen, samtidigt som den förstnämnda regeln är vidare och ger domstolarna ökad möjlighet att ingripa mot stötande skatteflyktsförfarande genom en mera effektiv genomsyn än lagen mot skatteflykt ger utrymme för.

Departementschefens allvarligaste kritik mot Hessers och Hesslers förslag var, att det saknade ett krav på att skatteflyktstransaktionerna skall strida mot lagstiftningens grunder:

”Härtill kommer att en sådan klausul skulle skapa osäkerhet när det gäller att i framtiden bedöma i praktiken vanliga förfaranden som med lagstiftarens goda minne hittills har bedömts med hänsyn mera till den formella än den verkliga innebörden. Som exempel kan nämnas att vinster i ett fåmansbolag tas ut som lön eller att en fastighet säljs till närstående för ett värde som understiger det verkliga men som ligger över taxeringsvärdet. Om man i sådana fall skall se till den verkliga innebörden kan det ifrågasättas om inte utdelning resp gåva skulle anses föreligga till viss del.” (Prop 1980/81:17 s 197.)

Det är visserligen en fördel med Hessers och Hesslers förslag, att man slipper ifrån att försöka utreda vad som kan vara lagstiftningens grunder, vilket kan bli svårt, men det är möjligt att man bör komplettera ”genomsynsprinci-

pen” med anvisningar, om att det inte är meningen att transaktionstyper, som domstolarna ”skapat” utan direkt lagstöd eller som skett med lagstiftarens goda minne, skall träffas av skatteflyktsklausulen.

Fördelen med en vidare skatteflyktsklausul är, att den ger större möjligheter att ingripa mot illojala skatteflyktstransaktioner än den gällande lagen. Rättssäkerhetsproblem med denna regel synes överdrivna. I de länder där man har vida skatteflyktsklausuler av denna typ har det inte gjorts gällande att de skattskyldigas rättssäkerhetsintressen trätts för när. (Se t ex Bergström, Skatter och civilrätt s 3b ff.) De skattskyldiga har för övrigt numera rätt att få bindande förhandsbesked, om lagen mot skatteflykt är tillämplig eller ej.

Sammanfattning

Lagen mot skatteflykt tycks bli problematisk att tillämpa och det är troligt att en del stötande skatteflyktstransaktioner faller utanför lagens tillämpningsområde. Det är därför tänkbart, att man kanske måste pröva en vidare tolkningsregel exempelvis av den typ, som Hesser och Hessler föreslog i lagrådet, vid en eventuell framtida revidering av lagen.³

Noter.

¹. Se prop 1980/81:17 s 24. Man betonade vidare, att skatteflyktsklausulen inte kunde tillämpas, om den skattskyldiges förfarande inte medförde några bestående ekonomiska rättsverkningar, såsom när försäljning och återköp av egendom sker för att framkalla en avdragsgill realisationsförlust. Se prop 1980/81:17 s 30. Se även prop 1980/81:17 s 25 och Bækkevold SN 1981 s 23.

². Walberg menar att det inte är svårt att hitta skatteflyktstransaktioner som inte uppfyller ”omvägsrekvisitet”, och belyser detta genom flera exempel.

³. Se även Wahlbergs artikel i detta nummer.

Sammanställning av vissa avdrag samt skattereduktion vid 1981 års taxering

	Ogift ¹ : hemma- varande barn under 18 år saknas (f 2/11 1962- 1/11 1980)	Ogift ¹ med hemma- varande barn under 16 år (f 2/11 1964- 1/11 1980)	Ogift ¹ med hemma- varande barn mellan 16 och 18 år (f 2/11 1962- 1/11 1964)	Gift ¹ som inte sammanlevt med maken och haft hem- mavarande barn mellan 16 och 18 år (f 2/11 1962- 1/11 1964)	Gift ¹ som sammanlevt med maken och haft högre inkomst ⁶ än denne: hemmavarande barn under 16 år saknas (f 2/11 1964- 1/11 1980)	Gift ¹ som sammanlevt med maken och haft högre inkomst ⁶ än denne: hemmavarande barn under 16 år saknas (f 2/11 1964- 1/11 1980)	Gift ¹ som sammanlevt med maken och haft högre inkomst ⁷ än denne: hemmavarande barn under 16 år finns (f 2/11 1964- 1/11 1980)	Gift ¹ som sammanlevt med maken och haft lägre inkomst ⁷ än denne: hemmavarande barn under 16 år finns (f 2/11 1964- 1/11 1980)	Gift ¹ som sammanlevt med maken och haft lägre inkomst ⁷ än denne: hemmavarande barn under 16 år finns (f 2/11 1964- 1/11 1980)
Allm. avdrag för försäkringspremier ⁴	max 250	max 500	max 500	max 250	max 250	max 250	max 250	max 250	max 500
Avdrag för underhåll av icke hemma- varande barn under 18 år (skall styrkas med skriftligt bevis) ⁹	max 3 000/barn	max 3 000/barn	max 3 000/barn	max 3 000/barn	max 3 000/barn	max 3 000/barn	max 3 000/barn	max 3 000/barn	max 3 000/barn
Förvärsavdrag ² avseende A-inkomst av jordbruksfastighet ³ , rörelse ³ eller tjänst	—	25 % av inkomsten, dock sammanlagt max 2 000	—	25 % av inkomsten, dock sammanlagt max 2 000	—	—	—	—	25 % av inkomsten, dock sammanlagt max 2 000
Förvärsavdrag ¹ tillkommande gift per- son med A-inkomst av jordbruksfastig- het el. rörelse vars make biträdd i verksam- heten utan att taxeras för inkomst därav ⁵	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grundavdrag ¹⁰	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	max 1 000
Skattereduktion	—	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800	6 000
Särskild skattereduktion ¹¹	320	320	320	320	320	320	320	320	max 1 800 ⁸

1 Med ogift likställs änka, änking, fränskild och gift, som ingått äktenskap under
beskattningsåret. För gift, som inte sambeskas med sin make och som inte haft barn un-
der 18 år, gäller samma regler som för barnlös ogift. Skattskyldig med barn under 16 år får
förvärsavdrag som ogift vid taxeringen för det inkomstår maken avlidit under förutsättning
att dödsfallet skedde före den 1 juli inkomståret trots att han då sambeskas med denne.
Med gifta likställs de som utan att vara gifta sammanlevt under större delen av besattnings-
året, om de tidigare varit gifta med varandra eller har eller haft gemensamt barn. Särskild-
da regel tillämpas dock inte för det beskattningsår, under vilket det förhållande inträtt, som
motiverar behandlingen som gift.

2 Om flera förvärsavdrag ifrågakommer samtidigt gäller viss maximering. Förvärsavdrag
för för makar gemensamt eller för ensamstående skattskyldig inte uppgår till högre belopp
än sammanlagt det högsta av samtidigt ifrågakommande maximibelopp. Förvärsavdraget
får inte överstiga inkomsten i förvärskällan eller av arbetet, i förekommande fall efter av-
drag för omkostnader och — vid kommunaltaxeringen — procentavdrag i förvärskällan.

3 Då fastighet ingår i förvärskällan är avdraget 25 % av nettoinkäften.

4 Avgift för arbetslöshetsförsäkring medges normalt i förvärskällan. Samma gäller för jordbru-
kare och rörelseidkare i fråga om premie för grupplivförsäkring som tecknats av dem som yr-
kesutövare.

5 Beträffande företagsledare i fåmansbolag även vid inkomst av tjänst i vissa fall.

6 Med inkomst avses statligt taxerad inkomst.

7 Med inkomst avses ifråga om förvärsavdrag A-inkomst. Vid lika inkomst medges den
yngste maken förvärsavdrag. Vid jämförelsen beaktas också sjöinkomst.

8 Skattereduktionen uppgår till 30 % av det belopp varmed andra makens inkomst understiger
6 000 kr. Vid lika statligt taxerad inkomst medges den äldre maken skattereduktion.

9 Om barnet genomgått grundskola, gymnasieskola eller därmed jämförig grundutbildning
medges avdrag in till dess barnet fyllt 21 år.

10 Medges endast vid taxeringen till kommunal inkomstskatt.

11 Beloppet höjs vid statligt beskattningsbara inkomster om 40 000 — 45 000 kr med 10 % av
den del av inkomsten som överstiger 40 000 kr, vid inkomster om 45 000 — 60 000 kr med 500
kr och vid inkomster om 60 000 — 76 600 kr med 500 kr minskat med 3 % av den del av in-
komsten som överstiger 60 000 kr.